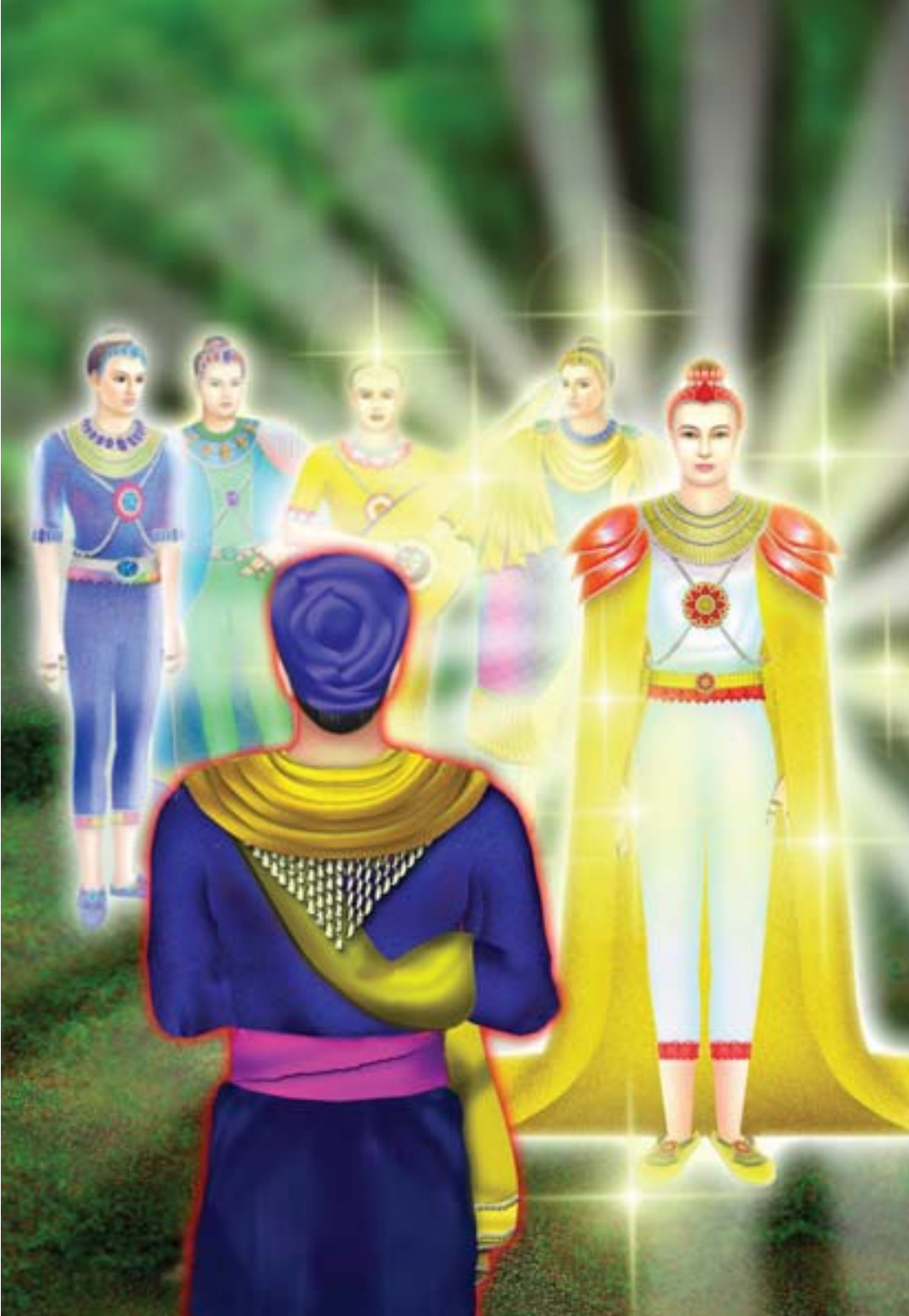

เต็ น ต ำ ม ท ำ ง ข อ ง บั ญ ฑิ ต

(๒)

ทาน ท่านกล่าวว่าเป็นต้นเหตุสำคัญของความสุข
เป็นที่ตั้งแห่งบันไดที่ไปสู่พระนิพพาน ทานเป็นเครื่องป้องกัน
ของมนุษย์ ทานเป็นเผ่าพันธุ์ เป็นเครื่องนำหน้า เป็นคติ
สำคัญของสัตว์ที่ถึงความทุกข์ ทานท่านแสดงว่าเป็นนาวา
เพราะเป็นเครื่องช่วยข้ามทุกข์และทานท่านสรรเสริญว่าเป็นนคร
เพราะช่วยป้องกันภัย ทานเป็นดังดอกปทุม เพราะมลทินคือ
ความโลภฉาบทาไม่ได้ ที่พึงพาอาศัยของบุรุษ เสมอด้วยทาน
ไม่มีในโลก

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๕๕

การทำภารกิจการทำงานในทางโลกก็ดี หรือการประพฤติปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิภาวนาก็คดี ต้องหมั่นทำบ่อยๆ หมั่นตรึกหมั่นนึกถึงบ่อยๆ เช่นนี้แล้วเราย่อมจะประสบความสำเร็จโดยง่าย สิ่งใดที่เราหมั่นฝึกฝนบ่อยๆ ก็จะเกิดความชำนาญ เหมือนทางไหนที่เดินบ่อยๆ ก็จะโล่งเตียน หนทางภายใน ก็เช่นเดียวกัน ถ้าดำเนินจิตเข้าไปในหนทางสายกลางบ่อยๆ หยุดนิ่งอยู่ตรงกลางอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน เราย่อมจะเข้าถึงจุดแห่งความสมปรารถนาได้ ดังนั้น ภารกิจกับจิตใจต้องควบคู่กันไป ใจที่ละเอียดที่ใสบริสุทธิ์นั้นจะดึงดูดแต่สิ่งที่ดีเข้ามาในชีวิตของเรา

พระที่ปึงกรพุทธเจ้า ได้ตรัสพุทธพจน์ไว้ ในขุททกนิกาย พุทธวงศ์ว่า

“ทาน ท่านกล่าวว่า เป็นต้นเหตุสำคัญของความสุข เป็นที่ตั้งแห่งบันไดที่ไปสู่พระนิพพาน ทานเป็นเครื่องป้องกันของมนุษย์ ทานเป็นเผ่าพันธุ์ เป็นเครื่องนำหน้า เป็นคติสำคัญของสัตว์ที่ถึงความทุกข์ ทานท่านแสดงว่าเป็นนาวา เพราะเป็นเครื่องช่วยข้ามทุกข์ และทานท่านสรรเสริญว่าเป็นนคร เพราะช่วยป้องกันภัย ทานเป็นดังดอกปทุม เพราะมลทินคือความโลภฉาบทาไม่ได้ ที่พึงพาอาศัยของบุรุษเสมอด้วยทานไม่มีในโลก เพราะฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงบำเพ็ญทาน นรชนคนใดเล่า ผู้มีปัญญาในโลกนี้ ผู้ยินดีใน

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๖๐

ประโยชน์เกื้อกูล จะไม่พึงให้ทาน ที่เป็นเหตุแห่งโลกสวรรค์
นรชนคนใดเล่า เมื่อได้ยินว่าทานเป็นแดนเกิดสมบัติในเทวโลก
จะไม่พึงให้ ทานอันให้ถึงซึ่งความสุข ทานเป็นเครื่องยังจิต
ให้รำเริง นรชนบำเพ็ญทานแล้ว ย่อมเป็นผู้อันเทพอัปสร
ห้อมล้อม รื่นรมย์ในนันทวันของเทวดาตลอดกาลนาน ผู้ให้
ย่อมประสบเกียรติเป็นอันมาก ย่อมเป็นผู้อันมหาชนไว้วางใจ
ทานเป็นทรัพย์ไม่ทั่วไปแก่ภัยทั้งหลาย คือ โจรภัย อริภัย
ราชภัย อุทกภัย และอัคคีภัย ทานนั้นย่อมให้สาวกญาณภูมิ
ปัจเจกพุทธภูมิ ตลอดถึงพุทธภูมิ”

การให้ทานเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สุด และมีความสำคัญต่อตัว
เรามากที่สุด แม้พระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ
สมัยเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านสอนเสมอว่า “จะสร้างบุญบารมี
อะไรก็ทำไปเถิด แต่ว่าอย่าขาดทานบารมี” เพราะการบำเพ็ญ
ทานเป็นทางมาแห่งบุญกุศล เป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำเราไปสู่
เทวโลก และมุ่งสู่เป้าหมายอันสูงสุด คือ อายตนิพพาน

สืบความจากตอนที่แล้ว พรหมณ์จำแลงทั้ง ๕ ท่าน
ตั้งแต่ท้าวลักกเทวราชผู้เป็นหัวหน้าทีม มาตลีเทพบุตร สุริย
เทพบุตร จันทเทพบุตร และปัญจลึงเทพบุตร ได้ตัดสินใจลง
จากเทวโลก เพื่อมาทรมานมัจฉริยโกสิยเศรษฐี ให้กลับจิตกลับ
ใจจากความเห็นผิด มาดำรงทานวงศ์ของพระองค์ จากนั้นได้

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๖๑

เนรมิตกายเป็นเทวดาผู้มีรัศมีกายที่สว่างไสว ให้เศรษฐีได้เห็น เป็นมงคลแก่จักขุประสาท เศรษฐีเห็นแล้วรู้สึกปีติยินดี ชื่นชม ในสิริสมบัติของทวยเทพเหล่านั้น

*ท่านเศรษฐีถามว่า “ข้าแต่เทพเจ้าผู้มีฤทธิ์ พวกท่านได้ ทำกรรมอะไรไว้ จึงได้สมบัติอันโอฬารเช่นนี้” ท้าวสักกะทรง แสดงว่า “บุคคลผู้ไม่ให้ทาน ทำแต่บาปอกุศลเป็นประจำ มีความตระหนี่ จะไปเทวโลกไม่ได้ รังแต่จะไปเกิดในนรก ดูก่อน เศรษฐี ชนเหล่าใด ผู้มีความตระหนี่เหนียวแน่น มักบริภาษ สมณพราหมณ์ทั้งหลาย ชนเหล่านั้นทอดทิ้งสรีระไว้ในโลกนี้แล้ว เมื่อกายแตกย่อมไปสู่นรก ส่วนชนเหล่าใดหวังสุคติ ตั้งอยู่ในธรรม คือ ความสำรวม และความจำแนกทาน ชนเหล่านั้นทอดทิ้ง สรีระไว้ในโลกนี้แล้ว เมื่อแตกกายทำลายขันธย่อมไปสู่สุคติสวรรค์ พวกเราได้บำเพ็ญทานไว้ดีแล้วจึงได้ทิพยสมบัติอันโอฬารเหล่านี้”

จากนั้นทรงพรรณนาหนทาง ที่จะทำให้ได้ไปสู่สุคติโลก สวรรค์ไว้ว่า “ใครก็ตามเมื่อหวังสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป ควร ดำรงอยู่ในธรรม หมั่นบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ คือ บำเพ็ญกุศลที่เกิดจากการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา มี

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๖๒

ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นผู้ชวนขวยคอยช่วยเหลือคนอื่น บุญที่เกิดจากการอนุโมทนาต่อคนอื่น ที่เขาได้ทำความดีไว้ หรือ เมื่อเราทำบุญอะไรก็อุทิศส่วนกุศลไปให้แก่หมู่ญาติ และสรรพสัตว์ที่ล่วงลับไปแล้ว นอกจากนี้ ยังมีบุญที่เกิดจากการฟังธรรม บุญที่เกิดจากการแสดงธรรม และการทำความเห็นให้ตรงต่อหนทางพระนิพพาน หากบำเพ็ญบุญกิริยาวัตร ๑๐ ประการนี้ได้ อย่างสมบูรณ์ ก็เป็นอันหวังได้ว่า จะมีสุคติสวรรค์เป็นที่ไปอย่างแน่นอน”

ครั้นท้าวสักกะตรัสสอนดังนี้แล้ว จึงบอกวัตรอุปประสงค์ ในการลงมาสู่โลกมนุษย์ว่า “ดูก่อนโกสิยเศรษฐี พวกเรามาสำนักของท่าน ไม่ใช่เพราะต้องการข้าวปายาสของท่านเลย แต่ พวกเราเอ็นดูท่านผู้เป็นญาติ จึงพากันมาด้วยความกรุณา ตัวท่านนั้น ชื่อโกสิยะ มีความตระหนี่ พวกเราพากันมาเพื่อประโยชน์แก่ท่านผู้เดียว เพราะไม่อยากจะให้ท่านตกนรก แต่อยากให้ท่านได้ไปเสวยทิพยสมบัติกับพวกเราในสวรรค์”

เมื่อโกสิยเศรษฐีฟังธรรมจากท้าวสักกเทวราชแล้ว ก็รู้สึกตกใจ ควบคู่ไปกับความดีใจ ที่มีผู้มาช่วยตนให้หลุดพ้นจากการที่ต้องไปตกในนรก เพราะที่ผ่านมาก็นึกแต่ว่า นรกสวรรค์ไม่มี แต่เมื่อได้เห็นเทวดาผู้เคยเป็นหมู่ญาติของตนเอง ด้วยตาเนื้อเช่นนั้นแล้ว ทำให้เชื่อมั่นว่า การทำทานดีจริง โลกนี้โลกหน้ามีจริง

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๖๓

นรทศวรรคมีจริง จึงกล่าวสรรเสริญว่า “เทวดาเหล่าใดลงมาจากเทวโลก ทวยเทพเหล่านั้นเป็นผู้ใคร่ประโยชน์แก่ข้าพเจ้า โดยแท้ พวกท่านได้เมตตา ตามพร่ำสอนข้าพเจ้าโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ข้าพเจ้าจะทำตามถ้อยคำของท่านทั้งหมด ที่พวกท่านได้กล่าวไว้แล้วทุกประการ

ข้าพเจ้านั้น จะเว้นจากความเป็นคนตระหนี่ในวันนี้แหละ อนึ่ง ข้าพเจ้าจะไม่พึงกระทำบาปอะไรอีกต่อไป การไม่ให้สิ่งของอะไร จะไม่มีแก่ข้าพเจ้าอีกต่อไป วันใดข้าพเจ้ายังไม่ได้ให้ วันนั้น ข้าพเจ้าจะไม่ยอมกินข้าว แม่น้ำก็จะยังไม่เต็ม ข้าแต่ท้าว-วาสวะ แม้โศกสมบัติของข้าพเจ้าจักค่อยๆ หดสั้นไป ข้าพเจ้าก็จะให้ทานจนตลอดชีวิต เมื่อบริจาทานแล้ว ข้าพเจ้าจักออกบวชเพื่อละกามทั้งหลาย”

ท้าวลักกะได้สดับคำปวารณาของเศรษฐีเช่นนั้น ก็อนุโมทนาในความตั้งใจดี จากนั้นได้พาเทพบุตรทั้ง ๔ องค์เสด็จกลับเทพนคร ฝ่ายเศรษฐีผู้มีชีวิตใหม่ มีจิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยจาคะ คือ อยากบำเพ็ญทานอย่างเต็มที่ ได้รับเดินทางกลับบ้าน เข้าไปในเมือง ขอพระบรมราชานุญาตที่จะบริจาททรัพย์แก่ยากจกฉัพพณจกทั้งหลาย

เช้าวันนั้น ท่านเศรษฐีได้ให้คนรับใช้ในบ้านไปเที่ยวป่าวประกาศให้คนมารับบริจาทาน ท่านเศรษฐีใช้เวลาในการบริจาท

เดินตามทางของบัณฑิต (๖)

๒๖๔

๗ วันเต็มๆ จากนั้นได้ตัดสินใจอำลาภรรยาและลูกๆ เพื่อออกบวชเป็นดาบส ท่านได้ไปสร้างบรรณศาลาในระหว่างแม่น้ำคงคา และสระน้ำแห่งหนึ่งอยู่ในป่าหิมพานต์ จากนั้นก็อธิษฐานจิตบรรพชาเป็นดาบส มีรากไม้และผลไม้ในป่าเป็นอาหาร ท่านบำเพ็ญสมาธิภาวนาอยู่ตามลำพังอย่างมีความสุข จนกระทั่งชราภาพ

เรื่องราวของท่านเศรษฐีผู้เคยมีความตระหนี่เป็นชีวิตจิตใจ แต่ได้ชีวิตใหม่นั้นยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจอีกหลายตอน จะค่อยๆ นำมาเล่าให้ได้รับฟังกันเพื่อเป็นอุทาหรณ์สอนใจ และเป็นกำลังใจที่จะบำเพ็ญบุญบารมีให้ยิ่งขึ้นไป

ผู้รู้ได้เปรียบทวนกับการรบว่า เสมอกัน เราจะต้องรบกับกิเลส คือ ความตระหนี่ในใจตลอดทั้งชาติ จะพ่ายแพ้ไม่ได้ ต้องหมั่นโจมตีกระหน่ำซ้ำแล้วซ้ำอีก ให้ความตระหนี่หลุดล่อนออกจากใจของเราให้ได้ เมื่อความตระหนี่หลุดออกไป สายสมบัติใหญ่ที่เชื่อมโยงจากอายตณนิพพานย่อมจะบังเกิดขึ้นกับเรา และเมื่อใดที่เราได้สมบัติจักรพรรติดັกไม่พรวง เมื่อนั้นแสดงว่าเราเอาชนะความตระหนี่ได้อย่างเด็ดขาด เพราะฉะนั้นให้ทุกคนหมั่นรบกับความตระหนี่ด้วยการทำบุญ ให้ท่านเป็นประจำกันทุกคน

